

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

1. srpna 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Občanství Unie – Volný pohyb osob – Článek 18 SFEU –
Zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti – Směrnice 2004/38/ES – Článek 24 –
Zásada rovného zacházení – Nezletilé dítě, které je občanem Unie a má právo pobytu na základě
této směrnice – Udělení vnitrostátního povolení k pobytu rodiči tohoto dítěte za účelem výkonu
rodičovské zodpovědnosti k tomuto dítěti – Rozlišování podle státní příslušnosti dítěte –
Rodič požívající práva pobytu jakožto uchazeč o zaměstnání – Odchylna od zásady rovného
zacházení, pokud jde o nárok na sociální pomoc – Působnost“

Ve věci C-397/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU
rozhodnutím Sozialgericht Detmold (Soud pro sociálněprávní spory v Detmoldu, Německo) ze
dne 22. června 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 29. června 2023, v řízení

FL

proti

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld,

za účasti:

Stadt Bielefeld,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: M. L. Arastey Sahún, předsedkyně senátu, D. Gratsias, E. Regan (zpravodaj), J. Passer
a B. Smulders, soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: R. Șereș, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. listopadu 2024,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za německou vládu: J. Möller a R. Kanitz, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

– za Evropskou komisi: B.-R. Killmann a E. Montaguti, jako zmocněnci,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 13. února 2025,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu unijního práva v oblasti práva občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi FL a Jobcenter Arbeitplus Bielefeld (úřad práce v Bielefeldu, Německo) (dále jen „Jobcenter Bielefeld“), jehož předmětem je odmítnutí posledně uvedeného úřadu přiznat FL sociální dávky stanovené německými právními předpisy.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2004/38/ES

- 3 Body 3, 4 a 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46) znějí:
 - „(3) Občanství Unie by mělo představovat základní postavení státních příslušníků členských států při výkonu jejich práva volného pohybu a pobytu. Je proto nezbytné kodifikovat a revidovat stávající nástroje Společenství, které se zaměřují samostatně na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a na studenty a další osoby bez zaměstnání, aby se právo volného pohybu a pobytu všech občanů Unie zjednodušilo a posílilo.
 - (4) Aby byl překonán tento odvětvový a rozdrobený přístup k právu volného pohybu a pobytu a usnadněn výkon tohoto práva, je třeba jediného právního předpisu, který by změnil nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství [(Úř. věst. 1968, L 257, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 15)] a zrušil tyto akty [...]
- [...]
- (6) K zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu, a aniž je dotčen zákaz diskriminace z důvodů státní příslušnosti, by měl hostitelský členský stát postavení osob, které podle této směrnice nejsou zahrnuty v definici rodinného příslušníka, a které tedy nemají automatické právo na vstup a pobyt v hostitelském členském státě, přezkoumávat v souladu s vlastními vnitrostátními předpisy z hlediska otázky, zda by těmto osobám měl být umožněn vstup a pobyt s ohledem na jejich vztah k občanu Unie nebo na jakékoli další okolnosti, například jejich finanční nebo fyzickou závislost na občanu Unie.“

4 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

2. „rodinným příslušníkem“:

- a) manžel nebo manželka;
- b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu;
- c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b);
- d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b);

[...]“

5 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Oprávněné osoby“, stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky ve smyslu čl. 2 bodu 2, kteří je doprovázejí nebo následují.

2. Aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotčených osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:

[...]

b) partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah.

Hostitelský členský stát pečlivě posoudí osobní poměry těchto osob a zdůvodní každé odeprání vstupu či pobytu těchto osob.“

6 Článek 6 téže směrnice, nadepsaný „Právo pobytu po dobu do tří měsíců“, v odstavci 1 stanoví:

„Občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu až tří měsíců, aniž by podléhali jakýmkoli podmínkám či formalitám s výjimkou povinnosti být držitelem platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu.“

7 Článek 14 směrnice 2004/38, nadepsaný „Zachování práva pobytu“, v odstavcích 2 a 4 stanoví:

„2. Občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům náleží právo pobytu stanovené v článcích 7, 12 a 13, dokud splňují podmínky uvedených ustanovení.

[...]

4. Odchylně od odstavců 1 a 2, a aniž je dotčena kapitola VI, nesmějí být v žádném případě vyhoštěni občané Unie ani jejich rodinní příslušníci, pokud

[...]

b) občané Unie vstoupili na území hostitelského členského státu za účelem hledání zaměstnání. V tom případě nesmějí být občané Unie ani jejich rodinní příslušníci vyhoštěni, pokud mohou prokázat, že pokračují v hledání zaměstnání a mají skutečnou naději, že budou zaměstnáni.“

8 Článek 24 této směrnice, nadepsaný „Rovné zacházení“, zní:

„1. S výhradou zvláštních ustanovení výslovně uvedených ve Smlouvě a v sekundárních právních předpisech požívají všichni občané Unie, kteří pobývají na základě této směrnice na území hostitelského členského státu, v oblasti působnosti Smlouvy stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu. [...]

2. Odchylně od odstavce 1 není hostitelský členský stát povinen přiznat nárok na sociální pomoc v prvních třech měsících pobytu nebo případně během delšího období stanoveného v čl. 14 odst. 4 písm. b) [...] osobám jiným než zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům.“

Nařízení (ES) č. 883/2004

9 Článek 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), nadepsaný „Rovnost zacházení“, stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, požívají osoby, na které se toto nařízení vztahuje, stejné dávky a mají podle právních předpisů kteréhokoliv členského státu stejné povinnosti jako jeho státní příslušníci.“

Německé právo

V oblasti pobytu

10 Ustanovení § 28 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (zákon o pobytu, výdělečné činnosti a integraci cizinců na spolkovém území) ze dne 30. července 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1950) ve znění zákona ze dne 27. července 2015 (BGBl. 2015 I, s. 1386) (dále jen „AufenthG“), které je nadepsáno „Sloučení rodiny s německými státními příslušníky“, v odstavci 1 první větě stanoví:

„Povolení k pobytu se udělí cizinci, který je

1. manželem nebo manželkou německého státního příslušníka,
2. nezletilým svobodným dítětem německého státního příslušníka,
3. rodičem nezletilého svobodného německého státního příslušníka, za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti,

má-li tento německý státní příslušník obvyklý pobyt na spolkovém území. [...]"

- 11 Ustanovení § 11 odst. 14 první věty Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (zákon o volném pohybu občanů Unie) ze dne 30. července 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1986) ve znění zákona ze dne 12. listopadu 2020 (BGBl. 2020 I, s. 2416) (dále jen „FreizügG/EU“) zní následovně:
„[AufenthG] se použije i v případě, že přiznává příznivější právní postavení než tento zákon.“

V oblasti sociální pomoci

- 12 Ustanovení § 7 knihy II Sozialgesetzbuch (zákoník sociálního zabezpečení) ve znění účinném do 31. prosince 2020 (dále jen „SGB II“), které je nadepsáno „Příjemci dávek“, v odstavci 1 stanoví:

„Dávky podle této knihy obdrží osoby, které:

1. dosáhly věku 15 let, avšak dosud nedosáhly věkové hranice stanovené v § 7a,
2. jsou praceschopné,
3. nacházejí se ve stavu hmotné nouze a
4. mají obvyklý pobyt ve Spolkové republice Německo (práceschopní příjemci).

Vyňati jsou:

1. cizí státní příslušníci, kteří nejsou ve Spolkové republice Německo zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými ani nepožívají práva volného pohybu na základě § 2 odst. 3 [FreizügG/EU], a jejich rodinní příslušníci, a to po dobu prvních tří měsíců svého pobytu,
2. cizí státní příslušníci,
 - a) kteří nemají právo pobytu,
 - b) jejichž právo pobytu vyplývá výlučně z cíle hledat si práci [...]

[...]

a jejich rodinní příslušníci,

[...]

Odchylně od druhé věty bodu 2 dávky poskytované podle této knihy cizím státním příslušníkům a jejich rodinným příslušníkům náleží v případě, že mají po dobu nejméně pěti let obvyklý pobyt na spolkovém území [...]"

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 13 FL, žalobce v původním řízení, který je polským státním příslušníkem, přicestoval do Německa dne 30. května 2020 z Nizozemska. Jeho družka, rovněž polská státní příslušnice, do Německa přicestovala dříve, a sice dne 30. srpna 2015, z Polska. Jejich společný syn se narodil dne 27. listopadu 2020 v Německu a má rovněž polskou státní příslušnost.
- 14 FL, jeho družka a jejich společné dítě požádali Jobcenter Bielefeld o přiznání dávek základní sociální pomoci podle SGB II. Rozhodnutími ze dne 3. a 21. prosince 2020 Jobcenter Bielefeld přiznal tyto dávky družce FL s účinností od 30. května 2020 a v případě jejich společného dítěte ode dne jeho narození. Naproti tomu rozhodnutím ze dne 21. dubna 2021 byla žádost FL pro období od 30. května 2020 do 28. února 2021 zamítnuta s odůvodněním, že nemá v Německu žádné pobytové právo, které by mu mohlo zakládat nárok na sociální dávky podle SGB II, neboť mu bylo právo pobytu uděleno pouze za účelem hledání zaměstnání.
- 15 Rozhodnutím ze dne 19. července 2021 zamítl Jobcenter Bielefeld opravný prostředek, který FL podal proti tomuto rozhodnutí, jako neopodstatněný, a to v zásadě ze stejných důvodů, na nichž bylo založeno i jeho původní rozhodnutí.
- 16 Konkrétně Jobcenter Bielefeld vycházel ve svém závěru, že FL nemá v Německu žádné pobytové právo, které by mu mohlo zakládat nárok na sociální dávky podle SGB II, v první řadě z toho, že se FL podle vnitrostátního práva nemůže dovolávat pobytového práva jakožto rodinný příslušník nebo blízký příbuzný své družky, která má právo trvalého pobytu.
- 17 Ve druhé řadě konstatoval, že FL nemá nárok na povolení k pobytu ani z důvodu výkonu rodičovské zodpovědnosti ke svému nezletilému dítěti na základě § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG, a to ani samostatně ani ve spojení s § 11 odst. 14 první větou FreizügG/EU, neboť vydání takového povolení k pobytu je podmíněno tím, že dítě musí být německé státní příslušnosti, přičemž dítě FL je polské státní příslušnosti.
- 18 Ve třetí řadě měl Jobcenter Bielefeld za to, že právo pobytu nevyplývá ani z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie (Úř. věst. 2011, L 141, s. 1), ani z článku 4 nařízení č. 883/2004, jak je vyložil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. října 2020, Jobcenter Krefeld (C-181/19, EU:C:2020:794). Ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, totiž nezletilé děti podléhaly povinné školní docházce, což není případ dítěte FL.
- 19 Dne 12. srpna 2021 podal FL k Sozialgericht Detmold (Soud pro sociálněprávní spory v Detmoldu, Německo), který je předkládajícím soudem, žalobu proti rozhodnutí Jobcenter Bielefeldu ze dne 19. července 2021. Na podporu této žaloby FL v podstatě tvrdí, že mu musí být přiznáno právo pobytu na základě ustanovení § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG ve spojení s § 6 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (základní zákon Spolkové republiky Německo), který stanoví zejména ochranu rodiny a rovnost mezi dětmi narozenými v manželství a dětmi narozenými mimo manželství, a s článkem 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, jenž se týká práva na respektování soukromého a rodinného života. Podle FL je v rozporu s unijním právem omezit sloučení rodiny za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti na situace, kdy je tato zodpovědnost vykonávána k nezletilému dítěti, které má německou státní příslušnost, neboť to představuje nejen omezení svobody pohybu, ale také porušení práva na rovné zacházení.

- 20 Jobcenter Bielefeld tvrdí, že FL nelze udělit povolení k pobytu na základě § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG, neboť toto ustanovení se podle svého znění vztahuje pouze na nezletilé děti, které mají německou státní příslušnost. Skutečnost, že vnitrostátní ustanovení v oblasti přistěhovalectví a pobytu rozlišuje mezi vlastními a cizími státními příslušníky, je vlastní tomuto typu právní úpravy, aniž by dotčené ustanovení bylo v rozporu s unijním právem.
- 21 Předkládající soud připomíná, že v Německu existuje jak v právní nauce, tak v judikatuře spor o to, zda § 11 odst. 14 první věta FreizügG/EU ve spojení s § 28 odst. 1 první větou bodem 3 AufenthG a s čl. 18 prvním pododstavcem SFEU může přiznat právo pobytu rodiči vykonávajícímu rodičovskou zodpovědnost k nezletilému občanu Unie, který sice není německým státním příslušníkem, ale má právo pobytu na německém území odvozené od práva pobytu svého druhého rodiče. Za těchto podmínek považuje předkládající soud za nezbytné k vyřešení sporu, který mu byl předložen, předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce za účelem posouzení souladu relevantní německé právní úpravy s unijním právem.
- 22 Pokud by totiž bylo FL přiznáno právo pobytu na německém území z jiného důvodu, než je hledání zaměstnání, musel by mu být v zásadě rovněž přiznán nárok na vyplácení sociálních dávek podle SGB II.
- 23 Za těchto podmínek se Sozialgericht Detmold (Soud pro sociálněprávní spory v Detmoldu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které lze povolení k pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti udělit pouze cizinci, který je rodičem nezletilého svobodného dítěte s tuzemskou státní příslušností, a to pokud má toto dítě obvyklý pobyt v tuzemsku, v důsledku čehož občané Unie, kteří jsou státními příslušníky jiného členského státu než tuzemska, tento nárok nemají, jedná-li se o udělení povolení k pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti k nezletilému občanu Unie, který má státní příslušnost jiného členského státu než tuzemska?“

K předběžné otázce

- 24 Úvodem je třeba zaprvé poznamenat, že Evropská komise zmínila možnost žalobce v původním řízení dovolávat se práva pobytu na německém území jakožto „partner“ matky jejich společného dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. b) směrnice 2004/38, přičemž upřesnila, že pokud by měl takové právo, nebylo by již nutné odpovídat na otázku položenou pro účely vyřešení sporu v původním řízení.
- 25 V tomto ohledu je třeba připomenout, že se k otázkám týkajícím se unijního práva váže domněnka relevance. Soudní dvůr může odmítnout vydat rozhodnutí o žádosti o předběžné otázce podané vnitrostátním soudem pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad ustanovení unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 10. dubna 2025, Amilla, C-723/23, EU:C:2025:262, bod 38 a citovaná judikatura).
- 26 V projednávané věci se žalobce v původním řízení nedomáhá práva pobytu ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. b) směrnice 2004/38, ale práva pobytu stanoveného vnitrostátním právem za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti, přičemž posouzení opodstatněnosti tohoto nároku vyžaduje podle

názoru předkládajícího soudu výklad unijního práva. Pouhá možnost, že dotčená osoba může případně využít i jiného práva pobytu, není takového rázu, aby bylo zřejmé, že ustanovení unijního práva, o jejichž výklad je žádáno, nemají žádný vztah k realitě sporu v původním řízení nebo že problém nastolený touto otázkou je hypotetický.

- 27 Zadruhé se otázky předkládajícího soudu týkají konkrétně možnosti polského státního příslušníka, který je otcem nezletilého dítěte, které má rovněž polskou státní příslušnost a má obvyklé bydliště na německém území, získat vnitrostátní povolení k pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti k tomuto dítěti, pokud uvedené dítě pobývá na tomto území na základě směrnice 2004/38 jakožto rodinný příslušník své matky, která má rovněž polskou státní příslušnost a má zde právo trvalého pobytu na základě této směrnice. Kromě toho z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že tato otázka vychází z předpokladu, že FL nemá jiné právo pobytu v Německu než právo založené na jeho postavení uchazeče o zaměstnání podle čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2004/38.
- 28 Je rovněž nesporné, že povolení k pobytu, na které si FL činí nárok za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti, by mu zakládalo nárok na sociální dávky, zatímco podle německého práva mu pobytové právo udělené výhradně za účelem hledání zaměstnání tento nárok nezakládá. Z tohoto důvodu, jak vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, FL před předkládajícím soudem tvrdí, že mu musí být takové vnitrostátní povolení k pobytu vydáno, a v důsledku toho mu musí být poskytnuty sociální dávky podle SGB II.
- 29 Za těchto podmínek přísluší Soudnímu dvoru, aby při odpovědi na položenou otázku vycházel rovněž z předpokladu uvedeného v bodě 27 tohoto rozsudku.
- 30 Zatřetí je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora v případě, že předběžná otázka pouze odkazuje na unijní právo a neuvádí ustanovení tohoto práva, kterých se týká, je věcí Soudního dvora, aby vytěžil ze všech informací předložených předkládajícím soudem, a zejména z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, ta ustanovení unijního práva, která s ohledem na předmět sporu vyžadují výklad (rozsudek ze dne 12. února 2015, *Surgicare*, C-662/13, EU:C:2015:89, bod 17 a citovaná judikatura).
- 31 V projednávaném případě předkládající soud sice v odůvodnění předkládacího rozhodnutí odkazuje na řadu ustanovení unijního práva, avšak pouze ve vztahu k článku 18 SFEU zmiňuje důvod uvedený v bodě 21 tohoto rozsudku, proč se ptá, zda vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení porušuje unijní právo, přičemž upřesňuje, jak vyplývá z bodu 27 tohoto rozsudku, že vychází z toho, že směrnice 2004/38 je použitelná i v projednávaném případě.
- 32 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 18 SFEU nebo směrnice 2004/38 vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, podle níž povolení k pobytu, stanovené vnitrostátním právem za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti, nesmí být vydáno občanovi Unie, který je nositelem rodičovské zodpovědnosti ke svému nezletilému dítěti, pouze z toho důvodu, že toto dítě, ačkoli je rovněž občanem Unie a pobývá na území tohoto členského státu na základě této směrnice, není jeho státním příslušníkem.
- 33 V tomto ohledu je třeba bez dalšího uvést, že ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že podmínky pro udělení vnitrostátního povolení k pobytu dotčeného ve věci v původním řízení vedou k rozdílnému zacházení podle státní příslušnosti mezi nezletilými dětmi pobývajícími na německém území. Konkrétně podle německé právní úpravy může být povolení k pobytu za

účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti uděleno státnímu příslušníkovi jiného členského státu pouze tehdy, pokud je tato zodpovědnost vykonávána k nezletilému dítěti, které má obvyklé bydliště na německém území a má německou státní příslušnost. V důsledku toho v případě nezletilého dítěte, které je občanem Unie a nemá německou státní příslušnost, nemůže být takové vnitrostátní povolení k pobytu uděleno jeho rodiči, který je státním příslušníkem jiného členského státu, i kdyby dotyčné dítě mělo rovněž obvyklé bydliště na německém území.

- 34 Je přitom třeba připomenout, že čl. 20 odst. 1 SFEU přiznává každé osobě, která má státní příslušnost členského státu, status občana Unie a tento status je předurčen být základním statutem státních příslušníků členských států, aby těm státním příslušníkům, kteří se nacházejí ve stejné situaci, bylo umožněno požívat v rámci věcné působnosti Smlouvy o FEU stejného právního zacházení bez ohledu na jejich státní příslušnost, aniž by byly dotčeny výjimky, které jsou v tomto ohledu výslovně stanoveny (rozsudek ze dne 15. července 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, bod 62).
- 35 Všichni občané Unie se tedy mohou dovolávat zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedeného v článku 18 SFEU ve všech situacích spadajících do oblasti věcné působnosti unijního práva. Tyto situace zahrnují situace týkající se výkonu svobody pohybu a pobytu na území členských států přiznané článkem 20 odst. 2 písm. a) SFEU a článkem 21 SFEU (rozsudek ze dne 15. července 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, bod 63).
- 36 Vzhledem k tomu, že dítě žalobce v původním řízení je občanem Unie, který pobývá v jiném členském státě, než jehož je státním příslušníkem, spadá jeho situace do věcné působnosti unijního práva, takže se v zásadě může dovolávat zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedeného v článku 18 SFEU (obdobně viz rozsudek ze dne 15. července 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, bod 64).
- 37 Podle ustálené judikatury se však čl. 18 první pododstavec SFEU použije samostatně pouze v situacích upravených unijním právem, pro něž Smlouva o FEU nestanoví zvláštní pravidla zákazu diskriminace (rozsudek ze dne 15. července 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, bod 65).
- 38 V tomto ohledu je třeba uvést, že zásada zákazu diskriminace je ve vztahu k občanům Unie, kteří využívají svobody pohybu a pobytu na území členských států, konkretizována v článku 24 směrnice 2004/38 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. července 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, bod 66).
- 39 Podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2004/38 spadají do oblasti působnosti této směrnice a jsou oprávněni využívat práv, která z ní vyplývají, občané Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, jakož i jejich rodinní příslušníci ve smyslu čl. 2 bodu 2 uvedené směrnice, kteří je doprovázejí nebo následují. Tak je tomu přitom v případě takové osoby, jako je dítě žalobce v původním řízení, které je, jak vyplývá z bodu 27 tohoto rozsudku, polským státním příslušníkem a pobývá na německém území jako rodinný příslušník své matky, která má rovněž polskou státní příslušnost a má právo trvalého pobytu na území dotyčného členského státu.
- 40 Výklad článku 24 směrnice 2004/38 je třeba provést za těchto okolností.

- 41 Pokud jde zaprvé o tento článek 24, odstavec 1 tohoto článku stanoví, že všichni občané Unie, kteří pobývají na základě uvedené směrnice na území hostitelského členského státu, požívají v oblasti působnosti Smlouvy o FEU stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu.
- 42 Jak v tomto ohledu vyplývá z bodu 39 tohoto rozsudku, v projednávané věci je dítě žalobce v původním řízení občanem Unie pobývajícím na německém území „na základě směrnice 2004/38“ ve smyslu čl. 24 odst. 1 této směrnice.
- 43 Kromě toho přiznání vnitrostátního práva pobytu rodiči nezletilého dítěte, které je občanem Unie a využilo svého práva volného pohybu a pobytu, spadá do „oblasti působnosti Smlouvy“ ve smyslu uvedeného čl. 24 odst. 1, jelikož přiznání takového práva může usnadnit dotyčnému nezletilému dítěti výkon práva volného pohybu a pobytu v hostitelském členském státě.
- 44 Jak totiž Soudní dvůr již rozhodl, z bodů 3 a 4 odůvodnění směrnice 2004/38 vyplývá, že tato směrnice usiluje o usnadnění výkonu základního a osobního práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, které čl. 21 odst. 1 SFEU přiznává přímo občanům Unie, a o posílení tohoto základního práva. Ochrana rodinného života těchto občanů, a zejména přijetí opatření na podporu integrace jejich rodin v hostitelském členském státě, jsou součástí sledování tohoto cíle [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. září 2021, État belge (Právo na pobyt v případě domácího násilí), C-930/19, EU:C:2021:657, body 81 a 82, jakož i citovaná judikatura]. Udělení vnitrostátního povolení k pobytu rodiči dítěte, které je občanem Unie a má obvyklý pobyt v členském státě, přitom odpovídá těmto cílům, jelikož umožňuje chránit rodinný život tohoto dítěte na území tohoto členského státu a podpořit integraci jeho rodiny v tomto členském státu, a to tím spíše, pokud takové povolení k pobytu má umožnit výkon rodičovské zodpovědnosti k uvedenému dítěti, a tedy v zásadě po dobu, po kterou toto dítě podléhá této zodpovědnosti.
- 45 Zásada rovného zacházení konkretizovaná v čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38, která vyžaduje, aby s osobami nacházejícími se ve srovnatelných situacích bylo z právního hlediska zacházeno stejně, se tedy uplatní v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení.
- 46 V původním řízení je nesporné, že FL nebylo uděleno povolení k pobytu, na které má podle svého tvrzení nárok, pouze proto, že jeho dítě nemá německou státní příslušnost, přestože FL splňuje ostatní podmínky stanovené německým právem pro udělení povolení k pobytu podle § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG. Z toho vyplývá, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení vede k přímé diskriminaci na základě státní příslušnosti dítěte, a je tedy v rozporu s čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38, jelikož nepřiznává jeho rodiči, který je státním příslušníkem jiného členského státu, právo pobytu, aby mohl vykonávat rodičovskou zodpovědnost k tomuto dítěti, zatímco německé dítě v takové situaci může za stejným účelem využívat přítomnosti svého rodiče, který je státním příslušníkem jiného členského státu, na německém území.
- 47 Tento závěr není zpochybněn argumentací německé vlády na jednání, podle níž je cílem práva pobytu stanoveného v § 28 odst. 1 první větě bodě 3 AufenthG chránit ústavní právo německých občanů svobodně se pohybovat a usazovat na celém území Německa, což je cíl, který má zabránit tomu, aby německé dítě případně muselo opustit zemi svého původu, kdyby rodič, který je cizím státním příslušníkem, neměl právo pobytu, přičemž z pohledu tohoto cíle se občané Unie, kteří nemají německou státní příslušnost, nacházejí v odlišné situaci, protože nepřiznání tohoto práva pobytu nemůže vést k tomu, že by museli opustit svou zemi původu.

- 48 I když totiž občan Unie, který nemá německou státní příslušnost, nepožívá takového ústavního práva a musí k tomu, aby měl právo pobytu na základě směrnice 2004/38, splňovat podmínky pro výkon tohoto práva stanovené touto směrnicí, nic to nemění na tom, že dokud jsou tyto podmínky splněny, má tento občan stejně jako občan Unie s německou státní příslušností právo svobodně pobývat na německém území, takže jejich situace jsou srovnatelné, přičemž je třeba upřesnit, že pro účely použití zásady rovného zacházení požadavek týkající se srovnatelnosti situací nevyžaduje, aby situace byly totožné, ale pouze aby byly podobné [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. června 2018, MB (Změna pohlaví a starobní důchod), C-451/16, EU:C:2018:492, bod 41].
- 49 V případě takové právní úpravy, jako je právní úprava uvedená v bodě 46 tohoto rozsudku, má tedy rodič dítěte, které nemá německou státní příslušnost, na základě čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 právo získat povolení k pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti ke svému dítěti za stejných podmínek, jako jsou podmínky použitelné podle této právní úpravy na cizí státní příslušníky, jež jsou rodiči dětí, které mají německou státní příslušnost.
- 50 Jak vyplývá z bodů 43 a 44 tohoto rozsudku, v projednávané věci má povolení k pobytu, o jehož udělení FL žádá, v konečném důsledku umožnit FL jakožto rodiči bez státní příslušnosti hostitelského členského státu vykonávat rodičovskou zodpovědnost ke svému dítěti, které má v tomto státě obvyklé bydliště, a tím chránit rodinný život tohoto dítěte v Německu a jeho svobodu pohybovat se a pobývat na německém území, jelikož ani uvedené dítě nemá německou státní příslušnost, nýbrž státní příslušnost jiného členského státu. Pokud by přitom rodiči takového dítěte nemohlo být uděleno vnitrostátní povolení k pobytu, kterého se mohou domáhat rodiče tuzemského státního příslušníka, vedlo by to k porušení rovného zacházení s tímto dítětem (obdobně viz rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Chief Appeals Officer a další, C-488/21, EU:C:2023:1013, body 66 až 69).
- 51 Taková diskriminace, jako je diskriminace uvedená v bodě 46 tohoto rozsudku, navíc nemůže být odůvodněna s ohledem na výjimku stanovenou v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, jelikož právo pobytu dotyčného dítěte nespadá pod případy uvedené v tomto ustanovení.
- 52 Zadruhé bylo s ohledem na důsledky, které vyplývají z udělení povolení k pobytu výlučně na základě vnitrostátního práva, v bodě 28 tohoto rozsudku připomenuto, že v projednávaném případě může podle německého práva držitel povolení k pobytu vydaného na základě § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG na základě tohoto povolení rovněž žádat o sociální dávky podle SGB II. Tyto dávky však byly FL odmítnuty z důvodu, že na území Německa nemá jiné právo pobytu než to, na které má nárok jako uchazeč o zaměstnání.
- 53 Je pravda, že sám FL pobývá na území tohoto členského státu „na základě směrnice 2004/38“, a konkrétně na základě čl. 14 odst. 4 písm. b) této směrnice jako uchazeč o zaměstnání. Článek 24 odst. 2 této směrnice přitom výslovně umožňuje členským státům odchýlit se od zásady rovného zacházení a odmítnout přiznat sociální dávky žadateli, jehož právo pobytu se zakládá na tomto čl. 14 odst. 4 písm. b).
- 54 Pokud však FL bude uděleno povolení k pobytu, o které žádá na základě § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG, nemohou úvahy uvedené v předchozím bodě nijak zpochybnit jeho právo na přiznání sociálních dávek podle SGB II.

- 55 I když FL jakožto držitelí práva pobytu na vnitrostátním území výhradně za účelem hledání zaměstnání může vnitrostátní zákonodárce tyto dávky odepřít na základě výjimky stanovené v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, nic to nemění na tom, že FL si může případně nárokovat výplatu uvedených dávek z jiného důvodu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, bod 70).
- 56 Působnost této výjimky je totiž omezena, pokud jde o dávky sociální pomoci, na osoby, které mají právo pobytu v hostitelském členském státě jednak na základě čl. 6 odst. 1 této směrnice po dobu nejvýše tří měsíců a jednak na základě čl. 14 odst. 4 písm. b) uvedené směrnice po uplynutí této doby za účelem hledání zaměstnání.
- 57 Z toho vyplývá, že se uvedená výjimka nepoužije, pokud dítě dotčené osoby požívá jiného práva pobytu na základě směrnice 2004/38, které není jedním z těch uvedených v předchozím bodě.
- 58 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že článek 24 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, podle níž povolení k pobytu, stanovené vnitrostátním právem za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti, nesmí být vydáno občanovi Unie, který je nositelem rodičovské zodpovědnosti ke svému nezletilému dítěti, pouze z toho důvodu, že toto dítě, ačkoli je rovněž občanem Unie a pobývá na území tohoto členského státu na základě této směrnice, není jeho státním příslušníkem.

K nákladům řízení

- 59 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS

musí být vykládán v tom smyslu, že

brání právní úpravě členského státu, podle níž povolení k pobytu, stanovené vnitrostátním právem za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti, nesmí být vydáno občanovi Unie, který je nositelem rodičovské zodpovědnosti ke svému nezletilému dítěti, pouze z toho důvodu, že toto dítě, ačkoli je rovněž občanem Unie a pobývá na území tohoto členského státu na základě této směrnice, není jeho státním příslušníkem.

Podpisy.